

MOMENT 1

VAD ÄR HÅLLBAR UTVECKLING?

LÄRARHANDLEDNING

ÅK1

MODUL 1
KUNSKAPSBAS

OM FUTURE MINDS

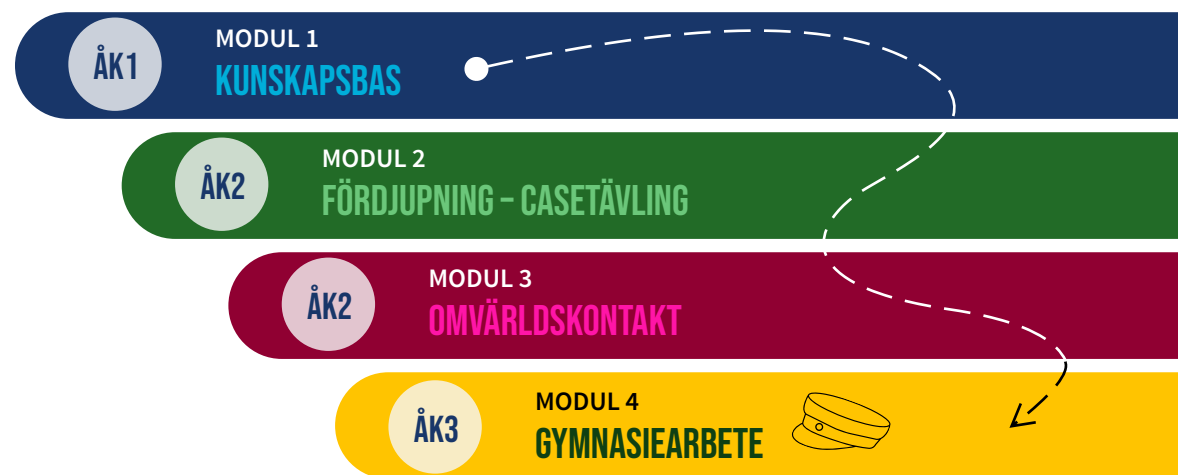
Den här lärarhandledningen är en del av Modul 1 i kunskapsprogrammet Future Minds.

Future Minds är ett kunskapsprogram för gymnasieskolor i hållbar utveckling. Programmet utgörs av 4 moduler som följer eleven genom alla 3 år på gymnasiet med syftet att öka elevers och lärares kunskap och färdighet kring hållbar utveckling under hela studietiden, med målet att ta eleven från grundkunskap till expertis i vår tids viktigaste frågor.

Modul 1 är framtagen och anpassad för årskurs ett på gymnasiet och innehåller en serie sammanhängande moment med handledningsmaterial för lärare att använda i klassrummet. Tillsammans bildar alla moment en helhet och progressionsresa i lärande. Den här handledningen utgör moment 1 av modul 1.

Handledningen är framtagen och skriven av Lisen Vogt och Niccolas Albiz på uppdrag av we_change.

På www.futuremindssweden.se finner du övriga moment och mer information om programmet.

INNEHÅLL

Om Future Minds	1
Introduktion till momentet	3
Lärande för hållbar utveckling	4
Pass 1: Intro	5
Övning: Vad behövs för framtida generationer?	6
Pass 2: Vad säger forskningen?	7
Övning: Kopplingar till hållbarhetsprinciperna	8
Pass 3: Om Globala Målen	9
Övning: Globala målen för hållbar utveckling	9
Övning: Återkoppla till pass 1	10
Värderingsövning: Vems ansvar är hållbar utveckling?	11
Avslutande uppgift: Egen reflektion	12
Referenslista	13
Bilagor	13
Kopplingar till läroplan	
Övning: Göra kopplingar till hållbarhetsprinciperna 1	
Övning: Göra kopplingar till hållbarhetsprinciperna 2	

INTRODUKTION TILL MOMENTET

MED DIDAKTISK REFLEKTION

Handledningens upplägg

I denna handledning hittar du som lärare beskrivningar av de övningar och uppgifter som ingår i momentet. Momentet är uppdelat i ett antal pass, där varje pass är tänkt att vara en lektion. Passen är tänkta att genomföras i ordning och bygger på varandra.

Denna handledning innehåller först en introduktion med didaktisk reflektion. Därefter presenteras beskrivningar av lektionspassen, med instruktioner för de olika övningarna som ingår i varje pass. Varje pass avslutas med en Exit Ticket. En Exit Ticket är en liten reflektion kring passet, som eleven skriver ner och lämnar in till dig som lärare i slutet på lektionen.

Till vissa övningar ingår handouts, elevinstruktioner, faktatexter och liknande. Dessa ligger som bilagor sist i handledningen. I bilagorna hittas också källförteckning och kopplingar till läroplanen.

KORT BESKRIVNING AV PASSEN

Pass 1

Momentet inleds med en uppgift där eleverna i mindre grupper får arbeta med frågeställningen Vad behövs (göras idag) för att dina barn, barnbarn och barnbarnsbarn ska kunna leva ett gott liv? Eleverna får i övningen träna på solidaritet i tid och rum och öppnar också för tankar om vem och vad det ska omfatta. Är det bara de närmaste eller inrymmer det också människor på hela jorden, andra arter, ekosystem? Kopplingen blir då också tydlig till Brundtlandkommissionens definition av hållbar utveckling som nämns i övningen.

Tanken med uppgiften är att den ska vara en introduktion till resten av modulens arbete med hållbar utveckling och eleverna kommer att återkoppla till sitt arbete i denna uppgift senare i modulen i det moment som handlar om ekologisk fördjupning.

Låt de olika lärarlagen på skolan ta del av elevernas arbete för att se över hur de olika ämnena kan bidra till att eleverna får återkoppling till arbetet och hur det kan fångas upp i flera ämnen under året.

Denna inledande uppgift har sin grund i Skolverkets modul Hållbar utveckling för gymnasiet som diskuterar avståndsmoral och intergenerationellt ansvar.¹ Att eleverna får tänka utifrån personer och varelser som de på lång sikt personligen hör ihop med i ett mycket långt tidsperspektiv utmanar tanken om en utvidgad solidaritet i tid och rum, s.k. avståndsmoral där eleverna får ta ställning till sina egna handlingar och intressen i relation till andras intressen, både nu och i framtida generationer.

Pass 2

I pass 2 läggs fokus på att ge eleverna grundkunskap och fakta utifrån forskning och de får öva sig i att göra egna kopplingar mellan teorin och exempel på lösningar och utmaningar som finns i världen.

Pass 3

Pass 3 tar upp de Globala målen för hållbar utveckling som antogs av världens ledare 2015 och som ska vara uppnådda år 2030. Det är en extremt kort tidsperiod och ställer mycket av de system vi tar för givna på sin spets. Det berör stora politiska frågor som ekonomiska system, ekologiska system, mänskliga rättigheter och demokrati. I materialet finns två bilder som visar de Globala målen på olika sätt, med samma utgångspunkt med olika representation. I en reflekterande övning får eleverna försöka analysera hur de olika bilderna representerar 2 olika sätt att kommunicera Globala målen och vilka olika perspektiv det kan ge.

¹ Källa: https://larportalen.skolverket.se/LarportalenAPI/api-v2/document/path/larportalen/material/inriktningar/01-hallbar-utveckling/Gymnasieskola/902-Hallbar-utveckling-GY/del_03/Material/Flik/Del_03_MomentA/Artiklar/A1_GY_03A_01_demokrati.docx

TIPS

De didaktiska reflektionerna i modulen är till stor del inspirerade av Skolverkets modul *Hållbar utveckling för gymnasiet*. Läs mer om representation, hur vi ser på världen, i del 2 av Skolverkets modul.²

I avslutningsdelen får eleverna först göra en värderingsövning utifrån frågan *Vems ansvar är en hållbar utveckling?* Värderingsövningar är ett sätt för eleverna att ta ställning och få föra fram sina egna åsikter. I värderingsövningar lyfts olika sätt att se på saker och det tränar eleverna i att diskutera värdekonflikter. Momentet avslutas med att eleverna individuellt får skriva en egen reflektion som tar avstamp i den inledande frågeställningen: *Vad behövs (göras idag) för att dina barn, barnbarn och barnbarnsbarn ska kunna leva ett gott liv?*

I uppgiften får eleverna utgå ifrån vad de gjort i momentet: det egna arbetet, diskussioner i klassen, fakta och kopplingar till de Globala målen och hållbarhetsprinciper.

OM MOMENTET

SYFTE

Att eleverna får ökad kunskap om, helhetsförståelse för och perspektiv på olika aspekter av hållbar utveckling.

MÅL

Att eleverna tillägnar sig kunskap om olika aspekter av hållbarhet och förståelse för helhet och sammanhang.

METOD

Reflektioner i grupp och enskilt, analyser, teoripass.

MOMENTETS OMFATTNING: CA 120-180 MIN.

Material för läraren

Övningsblad: Kopplingar till hållbarhetsprinciperna (2 versioner), se bilagor.

Koppling till läroplanen

Läroplanen är framtagen med förankring i läroplanen för gymnasiet, GY11. Som bilaga finns en utförlig lista över hur momentet knyter an till olika gymnasiegemensamma ämnens centrala innehåll såväl som läroplanens övergripande mål och riktlinjer. Här lyfts särskilt Sh, Nk, Sv, Sv2, Hi och Re som exempel, men andra ämnen kan och bör förstås involveras och vi vill uppmantra och rekommendera arbetslagen på skolan att gemensamt titta efter kopplingar till examensmålen för varje program och avgöra hur de egna karaktärsämnena kan bidra till momentet och dess innehåll.

LÄRANDE FÖR HÅLLBAR UTVECKLING

Vad är en hållbar utveckling? Frågeställningen rymmer frågor som klimatfrågan, minskad biologisk mångfald, fredsfrågor, mänskliga rättigheter, överutnyttjande av resurser, fattigdom, migration och mycket mer. Frågorna är var och en i sig komplexa och värdeladdade.

Vad är då *lärande för hållbar utveckling*? I en undervisning kring hållbar utveckling där frågorna är komplexa och värdeladdade, samtidigt som det inte alltid finns några givna lösningar och svar, behöver undervisningen vara öppen för att eleverna ifrågasätter, undersöker och själva formulerar nya alternativa lösningar, vilket både kan inge hopp och skapa handlingskompetens. Istället för att kanske i värsta fall skapa dåligt samvete genom ett normativt förhållningssätt kring rätt och fel kan ett pluralistiskt förhållningssätt där komplexitet och värdefrågor lyfts fram vara grunden för ett lärande för hållbar utveckling.

Lärande för hållbar utveckling utgör en viktig del i skolans demokratiska uppdrag att utbilda medborgare som kan använda sig av kunskap och etiska avvägningar och som kan delta i beslutsfattande i stora och mindre frågor för en gemensam framtid. Eleverna behöver också få möjlighet att utveckla sitt kritiska tänkande både gällande att granska texter och synpunkter kritiskt men också att kunna se kritiskt på rådande normer och värden.

Undervisning i hållbar utveckling karakteriseras enligt Skolverket av:³

- Demokratiska arbetssätt
- Kritiska förhållningssätt
- Ämnesövergripande samarbeten
- Mångfald av pedagogiska metoder
- Delaktighet och inflytande från eleverna

TIPS

Läs mer om didaktiska perspektiv för hållbar utveckling i del 1 i Skolverkets modul för hållbar utveckling.⁴

³ Källa: <https://www.skolverket.se/skolutveckling/inspiration-och-stod-i-arbetet/stod-i-arbetet/utmarkelsen-skola-for-hallbar-utveckling>

⁴ Skolverkets modul för hållbar utveckling: https://larportalen.skolverket.se/#/modul/01-hallbar-utveckling/Gymnasieskola/902-Hallbar-utveckling-GY/del_01/.